

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ICF School

Modül 4

ICF Uygulamaları

Okul Profesyonelleri için ICF Bilgi Paketi

<u><i>Türkçe Uyarlama</i></u>	<u><i>Hazırlayanlar</i></u>
<i>D. Melek ER-SABUNCUOĞLU</i>	<i>Manfred PRETİS</i>
<i>Emrullah Can YAVUZ</i>	<i>Aleksandra DİMOVA</i>

www.icf-school.eu

konsorsiyum ortağı desteğiyle hazırlanmıştır.

Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode>

Erasmus+ Programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmektedir. Ancak burada yer alan görüşlerden Avrupa Komisyonu ve Türkiye Ulusal Ajansı sorumlu tutulamaz.

Öğrenme Çıktıları

- ICF eğitimi alan kişiler, öğrenci ile ilgili bilgileri ICF ile ilişkilendirebilir,
- ICF eğitimi alan kişiler, okuldaki diğer ekip üyeleri ile birlikte kodlarla ilgili olarak değişim sürecine önyak olur,
- ICF eğitimi alan kişiler, aileyi çevreleyen ekibinde bilgilenmesini sağlayabilir,
- ICF eğitimi alan kişiler, uluslararası örnekleri anlayabilir,
- ICF eğitimi alan kişiler, ailenin çevresinde yer alan ekip ile birlikte katılım hedefleri oluşturabilir.

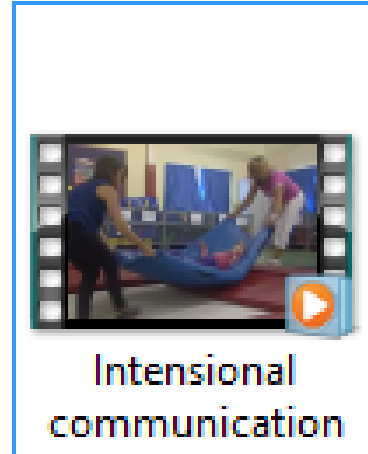
İçindekiler

- 1) Uygulama
- 2) Genel değerlendirme
- 3) ICF'nin okulda gerçek anlamda uygulaması
- 4) Gereksinimlerden hedeflere
- 5) Katılım hedeflerinden hizmetlere
- 6) Değerlendirme sürecinde olan ebeveynlerin olası durumları

1. Uygulama

1: 13 yaşındaki bir kızın aşağıdaki bilgilerini sağlık sorunlarıyla ilgili ICF bileşenleriyle ilişkilendirerek, kapsamlı bir okul ortamında destek gereksinimlerini tartışın.

Videoyu izleyin

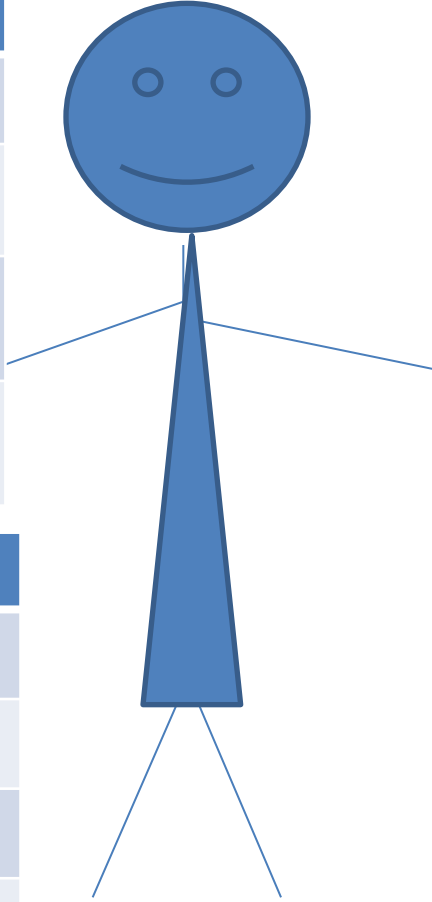
13 yaşında kızın sağlık sorunu olan kız çocuğunun, G82, F70, Q87 ICF bileşenleri ile aşağıda yapılmış gözlemler ile ilişkilendirme;

Gözlem	ICF bileşenleri	
Özel araçlar vardır Dişlerin yapısı Olumlu ruh hali Duyguları gösterir Yapılandırılmamış bir etkileşim içerir		
Üst ekstremitte kasılmaları üst kollarına vurur Yukarı bakar Terapist Julia onun gereksinimlerini belirler Beyin yapısı Dinleme Arkadaş canlısı Jestlerle iletişim kurar		

Makul çözüm: 13 yaşında Sağlık sorunu olan kız çocuğu G82, F70, Q87

Katılım (d)		
jestlerle iletişim kurar		
Sözlü mesajları anlar.		
Yapılandırılmamış bir etkileşime sahiptir.		
Sözel olarak kendini ifade eder.		

Çevre €		
		WHO niteleyicileri
Belirli araçlar var		
Terapist var		
Terapist Julia onun gereksinimlerini belirler.		

Beden yapısı (s)		
		WHO niteleyicileri
Beyin yapısı		
Diş yapısı		
Üst ekstremitte kasılmaları		

Vücut fonksiyonları (b)		
Uygun duygular gösterir		
Hipertonus		
Kas tonusu		
Yukarı bakar		

Kişisel faktörler		

Uygulama

2: Okulunuzdaki / rehabilitasyon merkezindeki bir öğrenciyi düşünün:

- Öğrencinin, okuldaki durumu hakkında kısa öyküsünü yazın (neler gözlemleyebileceğiniz). Yaklaşık 15-20 gözleme odaklanmaya çalışın,
- Bu öğrenciyi diğer grup üyelerine bu öykü ile tanıttın.
- Öyküdeki bilgileri ICF bileşenleri ile ilişkilendirin,
- Farklı bilgilerin neden bu bileşenle ya da diğer bileşenle ilişkili olabileceğini düşündüğünüzü ekiple tartışın,
- WHO niteleyicileri kullanarak, çevresel yönleri de içeren bir değerlendirme yapın,
- Öğrencinin ek eğitim desteği gereksinimlerini tartışın,
- Öğrenci için gerekli olan hizmetleri ekiple tartışın (ne / ne kadar olduğu)

Alıştırma: Bir öğrenciyi düşünün. 1) Öyküde gözlemlerinizi bildirin ve 2) Öyküyü ICF bileşenleri ile ilişkilendirin

Öykü	ICF Bileşenleri
	Sağlıkla ilgili
	Kişisel faktörler
	Çevresel
	Vücut yapısı
	Vücut işlevleri
	Katılım

2. Genel destek gereksinimlerinin değerlendirilmesi (1)

- Değerlendirme süreçlerinde gözlemler NORMLAR veya olması beklenen yönlerle ilgilidir.(örneğin; tipik gelişim, müfredat görevleri...)
- Değerlendirmeler genellikle yorumları içerir (genellikle modellere dayanan yorumlar)
- Ebeveynlerle gözlemler hakkında görüşmek, yorumlar hakkında görüşmekten daha kolaydır.
- Okullardaki değerlendirmeler ekibin ortak görüşüne dayanmalıdır (ebeveynler bu ekibin bir parçasıdır).
- Kişisel objektif olmayan değerlendirmeyi azaltmak için GÖSTERGELER temel alınmalıdır. Örneğin: A'nın "sorun"u „ılımlı” olarak değerlendirilir, çünkü...

Genel destek gereksinimlerinin değerlendirilmesi (2)

Bir yönün değerlendirilmesi, bir bilgiyi normlar ile ilişkilendirmek anlamına gelir. ICF ile ilgili olarak bu normlar genellikle şunları ifade eder;

- YAŞ-TİPİK Gelişim,
- YAŞA UYGUN GELİŞİM NORMLARI ya da tanımlanmış tipik beklentiler: Örneğin OKUL MÜFREDATI.

Gelişimsel basamaklar ile karşılaştırıldığında...

Sınıfın dönem sonunda, bir öğrenciden beklenen...

Genel destek gereksinimlerinin değerlendirilmesi (3)

Değerlendirmelerde bulunabilecek olan içerikler:

- Kaynaklar (**çevresel kolaylaştırıcılar**) ve çocuğun güçlü yönleri (örneğin kişisel faktörler)
- Dezavantajlar/**engeller** ve **tipik gelişim normlarından sapmalarla** ilgili sorunlar (veya edinilmesi gereken YETERLİLİKLER olarak tanımlanır)
- Eğer mümkünse, normları adlandırın ve sapma düzeyini açıkça belirtin (Örneğin 2 yaşındaki bir çocuğun 20 kelimelik bir sözcük dağarcığının olması beklenir).
- Güçlü yönler/kolaylaştırıcı faktörler ile sorunlar/engeller arasındaki bireysel ETKİLEŞİM **GEREKSİNİMLERİNİN** değerlendirilmesine rehberlik eder.
- **Değerlendirmenin bu aşamasındaki gereksinimler, çocuğun bulunduğu çevresel boyutla etkileşiminin perspektifinden olan gereksinimleridir.**
- **Bunlar hizmet gereksinimleri DEĞİLDİR.**

ICF'e dayalı değerlendirmeler yapılması

ICF bileşenleri	Açıklama	Göst erge	Değerlendirme									
Sağlık sorunları	F71											
Kişisel faktörler	9 yaşındaki bir çocuğun futbola ilgi duyması...											
	WHO Niteleyicileri											
			+4	+3	+2	+1	.0	.1	.2	.3	.4	.8
Çevre	Çocuk Gelişimciden destek alıyor			x								
Beden yapısı	Baş yapısı	< PR 10							x			
Vücut fonksiyonları	Zeka	IQ = 70								x		
Katılım	Okuma Hesaplama Akranlarla etkileşim	3 kelime okur „5“ rakamını kavrar Boş zamanlarında yalnız oynar								x		
												x

3) Değerlendirmeden gereksinimlerin desteklenmesine

Destek gereksinimleri, HİZMET gereksinimlerinden farklıdır.

Hizmet gereksinimleri - büyük ölçüde - çevreye bağlı olabilir!

Destekleyici ortamlarda, daha az hizmet ihtiyacı olabilir veya destekleyici olmayan ortamlarda tam tersi olabilir

Engellerle birlikte daha fazla destek ihtiyacı gözlemlenebilir.

Disiplinlerarası bir yaklaşım fikri, DESTEK gereksinimlerinin farklı profesyoneller tarafından karşılanabileceği anlamına gelir.

Destek gereksinimleri, 9 yaşam alanına dayanarak yapılandırılabilir.

Ek destek gereksinimleri	İçerik özellikleri
d1 Öğrenme	Örneğin. zor görevlerin şekillendirilmesi
d2 Genel görevler	Bazı görevlerde sorunu azaltmak için daha fazla süre
d3 İletişim	Cihaz kullanımı (sembol kullanımı(piktogram, konuşma cihazı...))
d4 Hareketlilik	Özel araç kullanımı
d5 Öz bakım	
.....	

4) Somut ICF uygulama örnekleri

ICF kendi başına **herhangi bir pratik uygulama metodolojisi önermez**. Bu nedenle tüm pratik öneriler, ICF'yi uygulanabilir kılmak için taslaklar (farklı model varsayımlarına dayanarak) olarak görülebilir.

Farklı yaklaşımlar gözlenebilir.

a) **Tümevarımsal yöntemler (Pretis 2016)**: Okulda bir çocuğun ve ailenin bireysel öyküsü, başlangıç noktası olarak kabul edilir. Bu öykü, ICF meta dili ile bağlantılıdır.

b) **Tümdengelim yöntemi**: Genellikle bu yaklaşım ilgili ICF maddesine dayanır. Bu maddeler gözlemlere göre değerlendirilir (Hollenweger & Lienhard, 2011).

c) Karışık modeller

ICF felsefesi (Sağlık sorunları olan bir çocuğun çevresine uygun olarak bireysel durumunu tanımlamak ve sınıflandırmak için) takip edildiği sürece ICF'i uygulamak için doğru veya yanlış bir yol yoktur.

Tümevarımsal Yaklaşım

- Tümevarımsal yaklaşımlar, çocuğun bireysel öyküsüyle başlar (çoğu öğretmen ek destek gereksinimlerini belirlemek için kullanır).
- Bu bireysel bilgi, ICF' in BÜYÜK 6 sı ile ilişkilidir.

Çınar (8 yaşında, F83) kelimeleri yazıyor-> d11x „yazmayı öğreniyor“.

Sonraki adımda bu gözlem DEĞERLENDİRİLECEKTİR:

Tanısı ve yaşına dayanarak öğretmeni bunu makul bir sorun olarak görüyor (.2).

Somut süreç (tümevarım yolu)

- 1) Bilgi toplayın (örneğin, ICF' in mantığını takip ederek),
- 2) Bileşenlerle bağlantı kurun(Pretis 2016)
- 3) Değerlendirmeler yapın
 - Kişisel güçlü yönleri, çevresel kolaylaştırıcılar, engeller ve problemler ile ilişkilendirin,
 - Genellikle tanı ve sağlık durumu ile bağlantılı.
- 4) Ek destek gereksinimlerini tanımlayın

Avantaj: Bireysel öykü alma

Dezavantaj: Zaman alıcı

Tümevarımsal yaklaşıma dayalı gelecekteki bireysel destek planlarının olası yapısı

anlamlı

Temel veri

Bilgi oluşturma

En az

Ek olarak

1 Ebeveyn kaygısı

2 Tanı

3 Mevcut durum (çocuğun yetenek temelli öyküsü/ verileri

4 Değerlendirme ile ilgili problemler/güçlü yönler/ engeller/kolaylaştırıcılar

5 Çevre ile ilgili 9 ICF alanına dayanan gereksinim tanımı

6 Katılım hedefleri

7 Hizmet gereksinimleri

8 İmzalar (profesyoneller ve ebeveyn)

Çocuk kaygıları

ICF BÜYÜK 6 bileşenlerine göre gruplama bilgisi:
Tanı, Çevre, Kişisel Faktörler, Vücut Yapıları, Vücut İşlevleri, Katılım,

Problemin kodlanması/derecelendirilmesi (WHO ölçütleri kullanılarak) ve çevresel kolaylaştırıcıların/engellerin nicel olarak değerlendirilmesi

SMART hedefler

Ebeveynlerin katkıları

Sağlık Sistemi/
Çocuk Koruma
arasında bilgi akışı

Tümdengelim yaklaşımları

Tümdengelim yöntemleri mevcut olanlar (şablonlar) ile karakterizedir ve kişisel bilgiler daha sonra (pst hoc ile) doldurulur.

Bu nedenle bilgi seçim süreci çoğunlukla önceden tanımlanmıştır.

Bazı ülkelerde ana dizinler (belirli tanı ile özel olarak ilişkili madde dizinleri) kullanılır.

Diğer uzmanlar “belirti listeleri” veya mesleki spesifik “listeler” kullanır (konuşma terapistlerinin kontrol listesi vb.,...) kullanırlar.

Her iki sadeleştirme (çekirdek, kontrol listeleri..) çocuğu kısıtlama riski taşır. Bu ICF’in genel görüşüyle uyuşmaz.

Bu tür listeler kullanılırken, profesyoneller bu riskin farkında olmalıdırlar.

Deductive strategy following Hollenweger & Lienhard 2015 (simplified)

**Ek destek gereksinimlerinin değerlendirilmesinde profesyonellerin odaklanacağı,
çocuğun nasıl olduğu**

Hayat etki alanı	.0	.1	.2	.3	.4	.8	yorumlar
d1 Öğrenme (izleme, dinleme ..)							
d2 Genel görevleri yerine getirmek							
d3 İletişim kurmak							
d4 çevrede hareket etme veya ellerini kullanma....							
d5 kendine bakım (öz bakım)							
d6 ev hayatıyla ilgili meselelerle ilgilenmek							
d7 etkileşim							
d8 Önemli yaşam alanları ile ilgilenmek							
d9 hayata vatandaş olarak katılmak							

Devam (tümdengelim yaklaşımı)

Gözlemleri değerlendirdikten sonra (KATILIM yönüne odaklanarak)

- Değerlendirme ekibi çocuğun uygun olarak eğitim alıp almamakta olduğunu analiz eder.
- genel müfredat
- Ya da
- Bireysel müfredatın (bireyselleştirilmiş eğitim programı) uygulanıp uygulanmayacağı ve
- Hangi ek eğitim desteğinin gerekli olabileceği

Karma modeller (2 bağlantılı süreçte anlatı gözlemleri ve değerlendirme)

4.4. VÜCUT İŞLEVLERİ (Lütfen işlevsel fonksiyonu dikkate alın)

Anatomik yapı	Gözlemler(test sonuçları)	Mümkünse ve gerekli ise açıklayınız						
		Problem yok	Problem	Hafif problem	Orta Problem	Ağır problem	tam problem	Belirtilme miş
Zihinsel fonksiyonlar (bilinçli uyku, zeka, dikkat, hafıza, ilgi, yüksek işlev)								
Gözler, kulaklar								
Kardiyovasküler sistem								
İskelet ve kas sistemi								

Karma modeller (2 bağlantılı süreçte anlatı gözlemleri ve değerlendirme)

4.4. VÜCUT İŞLEVLERİ (Lütfen işlevsel fonksiyonu dikkate alın)

YAŞAM ALANLARI	Gözlemler(test sonuçları)	Mümkünse ve gerekli ise açıklayınız						
		Problem yok	Problem	Hafif problem	Orta Problem	Ağır problem	tam problem	Belirtilme miş
ÖĞRENME (dinleme, izleme, hesaplama, yazma)								
GENEL GÖREVLER(basit görevler, günlük rutinler, sorunla başetme)								
İLETİŞİM								
HAREKETLİLİK(çevresinde dolaşmak, nesne kavrama)								
ÖZ BAKIM(yemek , içmek, giyinme, soyunma)								
EV YAŞAMI (yardımlaşma)								
ETKİLEŞİM (ebeveyn, kardeşler, arkadaşlar)								
ÖNEMLİ YAŞAM ALANLARI (anaokulu,kreş)								
VATANDAŞLIK								

4. Gereksinimlerden hedeflere

ICF açısından düşünmek ve davranmak, KATILIM'a odaklanmak demektir.

Bu nedenle gelişim problemi olan çocuklar için bireysel hedefler dendiğinde

KATILIM HEDEFLERİ

anlaşılmalıdır.

KATILIM HEDEFLERİ, somut bir DURUMa ve tüm ekip üyelerine atıfta bulunur (daha fazla özel eğitim hedefi yok veya konuşma terapisti veya sınıf öğretmeni hedefi yoktur...)

Ebeveynler dahil tüm profesyoneller, ortak hedeflere ulaşmak için uzmanlıklarını ve yöntemlerini kullanırlar.

Bir çocuk için bir okul döneminde genellikle 3-4 hedef tanımlanabilir. Daha fazla hedefin genellikle ebeveynler ve profesyonellerce hafıza kapasitesini baskıladığı vb. düşünülür.

Katılım hedeflerinin nasıl oluşturulacağı konusunda bazı fikirler

- 1) Katılım hedefleri çocuğun bakış açısından oluşmaktadır. (= „d“ -hedefler). Bazen e-hedefler (örneğin, ebeveynler ile bağlantılılarsa) de temsil edebilirler.
- 2) Katılım hedefleri İŞLEVSEL bir fiil içerir.
- 3) Katılım hedefleri bir DURUMU içerir.
- 4) KATILIM hedefleri ılımlı bir özet düzeyi temsil eder (SMART –Specific, Measurable, Attractive, Realistic, Timely)
- 5) Kaynaştırma (bütünleştirme) süresince katılım hedeflerine ulaşılmalıdır.
- 6) Katılım hedefleri AİLE yi çevreleyen EKİP tarafından belirlenir.

Destek gereksinimlerinden “katılım hedeflerine” doğru geçiş

Destek süresi içinde ulaşılması gereken katılım hedefleri oluşturun (genellikle 3-4) .

Katılım hedeflerinin, öğrencinin bakış açısı/işlevsellik noktası olduğunu göz önünde bulundurun.

Katılım hedefleri, ayrıca bu hedefin ulaşıldığı ortamı da içermelidir:

KAÇININ:

- karşılaştırmalı yapılar
- olumsuz hedefler
- «olabilir / olmalı / olacak... “ ifadeleri

Örnekler

Asya, okulda boş zaman etkinlikleri hakkında Türkçe kısa bir hikaye (4-5 satır) yazıyor (d1)

Çınar, sınıf arkadaşlarının isimlerini bilir (d7).

Demir, öğleden sonra aktiviteler sırasında, grup oyunlarındaki davranışını kontrol eder(d2).

5) “Katılım hedefleri” den hizmetlere

Bu adım, ek eğitim desteği olan bir çocuğun hangi hizmete gereksinim duyulduğunun belirlenmesi üzerine yapılan değerlendirmelere dayanmaktadır.

Bu özellik -büyük ölçüde- somut bağlamlarda hizmetin **bulunmasına** bağlıdır. Bu özellik, ülkeler arasında belirgin farklılıklar gösterebilir.

Ancak, her zaman **kapsayıcı bir strateji** düşünün (hizmet nasıl kapsayıcı olabilir)?

Verilecek *hizmetlerin* süresini net bir şekilde **tanımlayın** (okulda haftada 4 saat ..) Disiplinlerarası sinerji (birden fazla hizmet verilirse) ve disiplinlerarası bilgi akışını sağlayın. Ayrıca ebeveynlerin katkılarını da EKİBİN BİR PARÇASI olarak göz önüne alın.

6. Ebeveynlerin olası durumu

Ek eğitim gereksinimlerinin değerlendirilmesi genellikle ebeveynler için YENİ bir durumdur.

-> Her GEÇİŞ (anaokulu -> okul) süreci ve ilgili değerlendirmeler duygusal bir krizi yeniden harekete geçirip başa çıkma mekanizmalarını sorgulayabileceğinden, ebeveynler duygusal olarak zor durumlar içerisinde (endişe, umut) olabilir.

Ebeveynlerin başa çıkma evrelerine genel bakış;

çocuklarının gelişimsel zorlukları ile yüzleşme (ör, Schuchardt)

	Heyet ile görüşmenin olası etkileri
1) Şok etkisi	Şiddetli tepki
2) Reddettme	Uzmanlarla çatışma (söyledikleriniz doğru değil...)
3) Pazarlık	Çare arama, neler yapabileceğini sorgulama (Yanlış yöntemlere başvurma tehlikesi)
4) Olumsuz duygular (depresyon, öfke vb.)	Ebeveynlerin umutsuzluğa kapılması, pes etme
5) Uyum	Gerçekle yüzleşme ve sonraki süreç için adım atma

Bu başa çıkma evreleri, ebeveyn NE ZAMAN bir GEÇİŞ DÖNEMİ ile karşı karşıya kaldıklarında aktif hale gelebilir.

Ebeveynlerde en sık görülen durumu

Ebeveynler sorun belirtileri gösterebilir
(karşılaştıkları yeni durumda, ne beklenebileceği ya da ne yapılacağı bilmemek gibi...)

Profesyonel ekip üyelerinin temel hedefi:

- Sorunu en aza indirin
- Çocuk ve aile için mümkün olduğunca en doğal ortamlar yaratın
- Eğer mümkünse, kararları büyük ölçüde ebeveynlere bırakın.

Ortak karar vermenin önemi

Ortak karar vermede (sürdürülebilir) yardımcı olan nedir?

- Ebeveynlerin değerlendirme sürecinin kapsamını tam olarak anlaması (-> Yeterli bilişsel ve dil becerisine sahip ebeveynler yardımcı olur).
- Ebeveynler “birlikte karar verebilmesi” (-> onlar bu sürecin aktörüdür).
- Ebeveynlerin gerekli adımlar ve sonuç hakkında tam bilgiye sahip olması.
- Ebeveynlerin YASAL haklarından haberdar edilmesi.
- Gelecek adımlar için ANLAŞMA yapılması.

Ebeveynlerin değerlendirme durumlarında bilmeleri gerekenler;

- 1) Başlangıç ((Ne yapılacak? Ne kadar sürecek, Kimlerle iletişim kuracağız, örneğin, önemli bir iletişim ortağı (süreç içerisinde lider kişi)
- 2) Değerlendirmenin amacı / sonucu
 - a) Çocuğuma ne olduğunu bilmek
 - b) Hangi hizmetin çocuğuma/aileme uygun olacağını bilmek
 - c) Ebeveyn olarak neler yapabileceğimi bilmek
 - d) Çocuğumun sürece tahmini olarak nasıl cevap vereceğini bilmek
- 3) Bu değerlendirmenin sonucu (uzmanlık / yasal belge ...)
- 4) Diğer idari ve / veya yasal adımlar (temyiz ...)
- 5) Açıkta kalan sorunları ele almak için sorunları veya olasılıkları izleme.

7. Öğrendiklerimiz,

ICF kendi başına, ICF'nin okulda nasıl uygulanacağı konusunda somut araçlar veya öneriler sunmamaktadır.

Fizibilite ve kullanılabilirlik ile ilgilidir. Okullar veya okul sistemleri neye gereksinimleri olduğuna karar verecektir.

ICF'i okullarda ve/veya okul sistemlerinde uygularken somut prosedürler/şablonlar... geliştirilmelidir

ICF'i uygularken ebeveynler kilit bir rol oynamaktadır: öyküleri, soruları, kaygıları ve mevcut psikolojik durumları dikkate alınmalıdır.

İhtiyaçlar ve hizmet değerlendirmesi gözlemlenebilir göstergelere dayandırılmalıdır.

Ebeveynler kod sistemine dönüşmek istemiyorlar. Okuldaki çocuklarının bireysel öyküleri dikkate alınmalıdır.